

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ &
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ-ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Αποτύπωση αλιευτικών στοιχείων της μεταπολεμικής περιόδου
(1945-1960)**

Βλασία Πλακιά (Α.Μ. 5691)

Εισηγητής: Δημήτριος Κ. Μουτόπουλος (Επίκουρος Καθηγητής)

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2017

ΜΕΛΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Δημήτριος Κ. Μουτόπουλος^{1,2}, Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος ΤΑΥ., ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

Γεώργιος Κατσέλης², Καθηγητής Τμήματος ΤΑΥ., ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

Αλέξιος Ράμφος², Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος ΤΑΥ., ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας

¹Επιβλέπων Καθηγητής

²Μέλη της εξεταστικής επιτροπής

Αναφορά: Πλακιά Β., 2017. *Αποτίπωση αλιευτικών στοιχείων της μεταπολεμικής περιόδου (1945-1960)*. Πτυχιακή Διπλωματική Εργασία, ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, Τμήμα Τεχνολόγων Αλιείας-Υδατοκαλλιεργειών, 24 σελ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ	5
2.1. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	5
2.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	5
3. ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	7
3.1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΡΘΡΩΝ	7
3.2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΡΘΡΩΝ	10
3.1.1. <i>Δεδομένα αλιευτικής παραγωγής</i>	10
3.1.2. <i>Δεδομένα αλιευτικής προσπάθειας</i>	11
3.1.3. <i>Κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα</i>	13
4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	15
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	19
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	23
ABSTRACT	24

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα στον καθορισμό των επιπτώσεων της αλιείας στο θαλάσσιο οικοσύστημα είναι το γεγονός πως η παρακολούθηση και η καταγραφή των δεδομένων αλιείας λαμβάνει χώρα αρκετά μεταγενέστερα αφότου τα πρώτα συμπτώματα υπεραλίευσης έχουν εμφανιστεί (Engelhard et al. 2016). Για το λόγο αυτό η μετάβαση της γνώσης σε προγενέστερες χρονικές περιόδους (Pauly 1995) όπου οι επιδράσεις της αλιείας ήταν ελάχιστες θα αποτελέσει μια χρήσιμη «αποθήκη» γνώσεων για να επαναπροσδιοριστούν τα, απαραίτητα για τη διαχείριση αλιείας, σημεία αναφοράς (Zeller et al. 2005, Zeller and Pauly 2006).

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, το ενδιαφέρον για την ανάκτηση, ψηφιοποίηση και ανάλυση ιστορικών δεδομένων για την αλιευτική εκμετάλλευση έχει αυξηθεί σημαντικά μέσα στο πλαίσιο της Θαλάσσιας Ιστορικής Οικολογίας (ΘΙΟ, για ανασκόπηση της βιβλιογραφίας: Engelhard et al. 2016). Η ΘΙΟ έχει συμβάλει σημαντικά στην κατανόηση προγενέστερων συνθηκών του θαλάσσιου περιβάλλοντος, όταν η ανθρωπογενής επίδραση ήταν μικρότερης έντασης συγκριτικά με πιο πρόσφατες περιόδους. Οι ερευνητικοί τομείς τους οποίους έχει ενσωματώσει η ΘΙΟ για την περιγραφή των μακροπρόθεσμων αλλαγών στα θαλάσσια οικοσυστήματα αφορούν στην αλιευτική επιστήμη, οικολογία, ιστορία, αρχαιολογία,

κοινωνιολογία και οικονομία (Lotze and McClenachan 2013, Engelhard et al. 2016). Οι ιστορικές πληροφορίες που προέρχονται από τις παραπάνω προσπάθειες αποκάλυψαν μεγαλύτερες τάσεις μείωσης βιολογικών (μέγιστο μήκος) και αλιευτικών (παραγωγές) παραμέτρων σε σύγκριση με μελέτες που βασίστηκαν μόνο σε βραχυπρόθεσμες παρατηρήσεις (Βόρεια Ανδριατική: Fortibuoni et al. 2010, 2017, παγκόσμια: Engelhard et al. 2016). Τα ιστορικά δεδομένα αποτελούν τη βάση για τον καθορισμό σημείων αναφοράς και στόχων ανάκτησης στη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων (McClenachan et al. 2012), καθώς και για την αξιολόγηση της κατάστασης των αλιευτικών αποθεμάτων (Engelhard et al. 2016).

Η συλλογή ιστορικών δεδομένων είναι χρονοβόρα και δύσκολη, καθώς τα διαθέσιμα αρχεία βρίσκονται μόνο σε περιοδικές ή μη εκδόσεις, για τις οποίες δεν υπάρχει ψηφιοποιημένη μορφή. Η ανάκτηση και η ψηφιοποίηση αυτών των ιστορικών δεδομένων διευκολύνει τη χρήση τους σε ακαδημαϊκό και διαχειριστικό πλαίσιο. Εκτιμάται ότι το 99% των οικολογικών δεδομένων παραμένει απρόσιτο μετά τη δημοσίευσή τους (McManamay and Utz 2014), ενώ για την απόκτηση αυτών των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν δημόσια κονδύλια και τα δεδομένα αυτά θα πρέπει να είναι διαθέσιμα στο κοινό. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Θαλάσσια Γνώση 2020 (European Commission Marine Knowledge 2020) η πρωτοβουλία επικεντρώνεται στη συγκέντρωση από διάφορες πηγές δεδομένων από τα θαλάσσια οικοσυστήματα μέσω του Ευρωπαϊκού Θαλάσσιου Δίκτυο Παρατήρησης και Δεδομένων (EMODnet). Τα δεδομένα αυτά θα χρησιμοποιηθούν στην εφαρμογή πολιτικών για τη θαλάσσια στρατηγική όπως π.χ. την Κοινή Αλιευτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Οδηγία πλαίσιο της ΕΕ για τη θαλάσσια στρατηγική (EU REG. 2008).

Στο πλαίσιο της αλιευτικής δραστηριότητας των ελληνικών θαλασσών, η συγκέντρωση αλιευτικών δεδομένων εύκολα διαθέσιμων και αξιοποιήσιμων, με τέτοιο τρόπο που να μπορούν με ευχέρεια να αναλυθούν και να αξιολογηθούν περαιτέρω, είναι πολύ δύσκολη και

περιορισμένη. Καθώς τα συστήματα παρακολούθησης των βιολογικών παραμέτρων, έχουν συχνά περιορισμένη ακρίβεια (Costanza et al. 1992), αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση η βελτίωση του συστήματος συλλογής αλιευτικών δεδομένων από τις επίσημες αρχές. Αυτό συμβαίνει καθώς οι εθνικές υπηρεσίες συλλογής αλιευτικών στοιχείων έχουν συχνά περιορισμένη ακρίβεια (Moutopoulos and Koutsikoroulos 2014) και τα στατιστικά δεδομένα περιλαμβάνουν ασυνήθιστες καταγραφές που υπερεκτιμούν (Watson and Pauly 2001) ή υποεκτιμούν (Pauly and Maclean 2003) την πραγματική κατάσταση της αλιευτικής παραγωγής.

Στην Ελλάδα η πρώτη επίσημα οργανωμένη προσπάθεια για τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων (αλιευτικής παραγωγής και αλιευτικής προσπάθειας) τόσο για την θαλάσσια αλιεία όσο και για τα εσωτερικά ύδατα καθιερώθηκε τον Απρίλιο του 1928 από τη Γενική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας (ΓΣΥΕ) μέσω Βασιλικού Διατάγματος (Βασιλικό Διάταγμα 31-3-1925), το οποίο επεδίωκε την οργάνωση της ΓΣΥΕ και περιλάμβανε μεταξύ άλλων και τις αρμοδιότητες της στατιστικής παρακολούθησης της αλιείας (ΓΣΥΕ 1934-1940, Moutopoulos and Stergiou 2011).

Ο 2^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος σταμάτησε τις προσπάθειες για την παρακολούθηση της αλιευτικής παραγωγής από τη ΓΣΥΕ (Τσακάκης, 1950), η οποία ξεκίνησε την επίσημη δημοσιοποίηση αλιευτικών στοιχείων μετά το 1964. Κατά την «κενή» εικοσαετή περίοδο σε αλιευτικά δεδομένα και μέχρι την δημοσίευση των πρώτων επίσημων αλιευτικών δεδομένων της θαλάσσιας αλιείας (1945-1964) τα διαθέσιμα δεδομένα αφορούσαν διάσπαρτα στοιχεία που καταγράφονταν στον έντυπο περιοδικό και ημερήσιο τύπο ή/και μελέτες της εποχής εκείνης.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αποτυπωθούν πρωτογενή στοιχεία και πληροφορίες που περιγράφουν την αλιευτική κατάσταση της παραπάνω «κενής», από επίσημα δεδομένα, περιόδου. Στο πλαίσιο αυτό η δημιουργία μιας βάσης δεδομένων, μπορεί

να βοηθήσει σημαντικά στην αξιοποίηση δεδομένων αλιευτικής παραγωγής, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε ένα εκτεταμένο εύρος επιστημονικών αντικειμένων, όπως, η αλιευτική έρευνα ή οικονομικές αναλύσεις, διαχειριστικά σχέδια, κ.α.. Τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας θα βοηθήσουν στη βελτίωση της αξιοπιστίας των προγενέστερων αλιευτικών δεδομένων προκειμένου να έχουμε μια καλύτερη εικόνα της κατάστασης των ελληνικών αλιευτικών αποθεμάτων.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1. Προέλευση δεδομένων

Η προέλευση των δεδομένων της παρούσας μελέτης προέρχεται μέσα από την προσέγγιση μίας πολύ-επίπεδης πληροφορίας από διάφορους κλάδους της κοινωνιολογίας, οικονομίας, αρχαιολογίας και ιστορίας. Ειδικότερα, ανακτήθηκαν και ψηφιοποιήθηκαν κείμενα του περιοδικού «Αλιεία» για τις περιόδους 1947-1960 (εκτός των ετών Ιούλιος 1949-Ιούνιος 1951 και Ιούλιος 1956-Ιούνιος 1959 έτη για τα οποία τα αντίστοιχα τεύχη του περιοδικού δεν ήταν διαθέσιμα) τα οποία αριθμούν συνολικά 1160 σελίδες. Η συχνότητα της έκδοσης του περιοδικού ήταν μηνιαία (εκτός από ένα διπλό τεύχος τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο) και η έκδοσή του ξεκινάει τον Ιούλιο του 1947 και τερματίζεται το Δεκέμβριο του 1975. Το περιοδικό αποτελεί την πρόδρομη έκδοση των Αλιευτικών Νέων, τα οποία εκδίδονται μηνιαία από το 1980 έως και σήμερα.

Μετά την ψηφιοποίηση των κειμένων-άρθρων, έγινε η κωδικοποίηση και τυπολογία της πληροφορίας και η ενσωμάτωσή της σε φύλλα Excel.

2.2. Ανάλυση των δεδομένων

Το αρχείο Excel περιελάμβανε σε ξεχωριστές στήλες τα παρακάτω στοιχεία:

- (α) τον αύξοντα αριθμό της καταχώρησης
- (β) την περιοχή αναφοράς
- (γ) το έτος καταγραφής
- (δ) το αντικείμενο μελέτης των στοιχείων (π.χ. δεδομένα παραγωγής, αλιευτικής προσπάθειας, οικονομικά δεδομένα)
- (ε) δεδομένα ποσοτήτων
- (στ) αριθμητικά δεδομένα
- (ζ) οικονομικά δεδομένα
- (η) λεπτομερής περιγραφή των στοιχείων (π.χ. αριθμός σκαφών, χρονικές διαιρέσεις των δεδομένων)
- (θ) τύπος αλιείας και αλιευτικού εργαλείου (π.χ. μέση αλιεία, μηχανότρατα, γρι-γρι, παράκτια αλιεία) και
- (ι) το σημείο εμφάνισης του άρθρου στο περιοδικό

Η ανάλυση των στοιχείων των παραπάνω μεταβλητών αφορούσε στη δημιουργία μιας τυπολογίας των βασικών χαρακτηριστικών της ελληνικής αλιείας κατηγοριοποιημένης ανά αλιευτικό εργαλείο, περιοχή και έτος.

3. Τυπολογία των στοιχείων και περιγραφή

3.1. Περιγραφική ανάλυση των ψηφιοποιημένων άρθρων

Συνολικά αποκωδικοποιήθηκε η πληροφορία από 516 άρθρα από το περιοδικό «Αλιεία» για την περίοδο 1947-1960 (εκτός των ετών Ιούλιος 1949-Ιούνιος 1951 και Ιούλιος 1956-Ιούνιος 1959 έτη καθώς τα αντίστοιχα τεύχη του περιοδικού δεν ήταν διαθέσιμα). Η χωρική κατανομή της πληροφορίας παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, όπου φαίνεται ότι το 46,90% των άρθρων αφορούσε σε πληροφορία γενικά για τις ελληνικές θάλασσες, ενώ ακολουθούσαν με μικρότερα ποσοστά τα άρθρα που αφορούσαν στην αλιεία της περιοχής της Θεσσαλονικης (7,75%), της Καβάλας (6,20%) και του Πειραιά (4,65%). Η ποσοστιαία συμμετοχή ανά τύπο αλιείας (Πίνακας 2) έδειξε ότι το 1/3 των άρθρων αφορούσε αποκλειστικά στη θαλάσσια αλιεία για το σύνολο των αλιευτικών σκαφών, ενώ το παραπάνω ποσοστό αυτής της κατηγορίας αυξάνεται σημαντικά αν συνυπολογιστούν και τα άρθρα όπου η θαλάσσια αλιεία αναφέρεται μαζί με τα εσωτερικά ύδατα. Οι αναφορές στις λιμνοθάλασσες αφορούσαν περισσότερο από το 12%, ενώ από τα εργαλεία της θαλάσσιας αλιείας σε μεγαλύτερα ποσοστά οι μηχανότρατες (8,79%), τα γρι-γρι (συνολικά 10,46%) και σε μικρότερο βαθμό τα παράκτια εργαλεία (8,16%) αποτελούσαν αποκλειστικό θέμα των άρθρων.

Πίνακας 1. Χωρική κατανομή των άρθρων του περιοδικού «Αλιεία». Με έντονη γραφή οι περισσότερες καταγραφές άρθρων.

Περιοχή	N	N%
Αλεξανδρούπολη	3	0,58
Αμβρακικός	1	0,19
Ανατολική Μακεδονία	1	0,19
Ατλαντικός	7	1,36
Β. Αφρική	14	2,71
Βεγγάζη	2	0,39
Βόλος	6	1,16
Βόρεια Ελλάδα	11	2,13
Διεθνή ύδατα	6	1,16
Δωδεκάνησα	4	0,78
Εκβολές Πηνειού	1	0,19
Ελλάδα	242	46,90
Ευβοϊκός	3	0,58
Θεσσαλονίκη	40	7,75
Καβάλα	32	6,20
Καλαμάτα	1	0,19
Κάλυμνος	2	0,39
Καστοριά	1	0,19
Κιλκίς	1	0,19
Κορινθιακός-Σαρωνικός	1	0,19
Κρήτη	1	0,19
Κυκλάδες	2	0,39
Κύπρος	1	0,19
Λήμνος	1	0,19
Μακεδονία	1	0,19
Μεσολόγγι	20	3,88
Μυτιλήνη	12	2,33
Μυτιλήνη-Χίος	2	0,39
Νίσυρος	6	1,16
Ξάνθη	5	0,97
Πάτρα	6	1,16
Πειραιάς	24	4,65
Πιερία	3	0,58
Πρέβεζα	2	0,39
Σαλαμίνα	2	0,39
Σάμος	3	0,58
Σαρωνικός	2	0,39
Σύμη	9	1,74
Φλώρινα	4	0,78
Χάλκη	5	0,97
Χαλκίδα	6	1,16
Χαλκιδική	16	3,10
Χίος	4	0,78
Σύνολο	516	

Πίνακας 2. Ποσοστιαία συμμετοχή ανά τύπο αλιείας των άρθρων του περιοδικού «Αλιεία». Με έντονη γραφή οι περισσότερες καταγραφές άρθρων.

Εργαλείο	N	N%
Βιντζότρατες	9	1,88
Γριγράκια	1	0,21
Γρι-γρι	48	10,04
Γρι-γρι ημέρας	1	0,21
Γρι-γρι νύχτας	1	0,21
Εισαγωγές	2	0,42
Ερασιτεχνική	2	0,42
Εσωτερικά ύδατα	12	2,51
Εσωτερικά ύδατα+Λ/Θ	5	1,05
Θάλασσα και Λ/Θ	1	0,21
Θάλασσα και Λ/Θ και	6	1,26
Θαλάσσια	160	33,47
Θαλάσσια+Εσωτερικά	2	0,42
Θυνείο	1	0,21
Λ/Θ	57	11,92
Λίμνες	20	4,18
Μέση αλιεία	8	1,67
Μεταποίηση	2	0,42
Μηχανότρατες	42	8,79
Μικρά γρι-γρι	1	0,21
Μικτά σκάφη	1	0,21
Παράκτια	39	8,16
Ποτάμια	7	1,46
Σπόγγοι	14	2,93
Τράτες-τρατάκια	1	0,21
Υπερπόντια	35	7,32
Σύνολο	478	

Αναφορικά με τη συνεισφορά των αντικειμένων που πραγματεύονταν τα άρθρα, τα μισά από τα άρθρα αναφέρονταν στην αλιευτική παραγωγή (50,76%), ενώ ακολουθούσαν με σημαντική συνεισφορά τα άρθρα που αφορούσαν στην αλιευτική προσπάθεια (π.χ. κυρίως αριθμός σκαφών και απασχολούμενων) (26,36%) και με μικρότερα ποσοστά τα άρθρα που αφορούσαν σε οικονομικά θέματα (π.χ. αξία αλιευμάτων ,κατανάλωση ψαριών) (4,84%), στην υπερπόντια αλιεία (4,46%) και τους εκσυγχρονισμούς των αλιευτικών σκαφών και εργαλείων (4,07%).

Πίνακας 3. Ποσοστιαία σύνθεση του αντικειμένου περιγραφής των άρθρων του περιοδικού «Αλιεία». Με έντονη γραφή οι περισσότερες καταγραφές άρθρων.

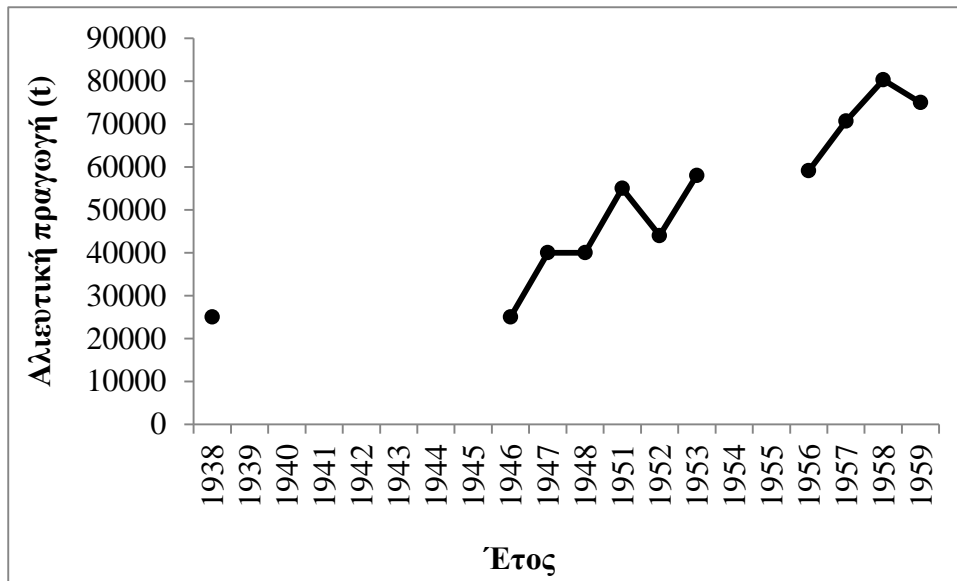
Περιγραφή	N	N%
Εκσυγχρονισμός	21	4,07
Ερασιτεχνική	1	0,19
Ερευνητικά	9	1,74
Λιμνθάλασσες	3	0,58
Οικονομία	25	4,84
Προσπάθεια	136	26,36
Τυπολογία	4	0,78
Παραγωγή	262	50,78
Διενθή	2	0,39
Οικονομία	14	2,71
Απορριπτόμενα	10	1,94
Εισαγωγές	2	0,39
Υπερπόντια	23	4,46
Παραβάσεις	3	0,58
Νομοθεσία	1	0,19
Σύνολο	516	

3.2. Περιγραφική ανάλυση των σημαντικότερων ψηφιοποιημένων άρθρων

3.1.1. Δεδομένα αλιευτικής παραγωγής

Τα δεδομένα αλιευτικής παραγωγής που παρατίθενται στα άρθρα αφορούσαν στην «κενή» περίοδο κατά την οποία η Ελληνική Στατιστική Αρχή δεν δημοσίευε δεδομένα. Τα μόνα διαθέσιμα στοιχεία της περιόδου 1950-1963, αφορούν στην αλιευτική παραγωγή ανά είδος για όλα τα μηχανοκίνητα αλιευτικά σκάφη και προέρχονται από τα επίσημα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων (FAO).

Από την ύπαρξη των στοιχείων παραγωγής φαίνεται ότι η υπηρεσία συγκέντρωνε στοιχεία, κυρίως από τις τοπικές ιχθυόσκαλες των μεγάλων αστικών πόλεων (Moutopoulos and Stergiou 2012). Από τα στοιχεία φαίνεται ότι αμέσως μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η αλιευτική παραγωγή προσέγγισε τις προπολεμικές τιμές, ενώ σε μια δεκαετία η αλιευτική παραγωγή σχεδόν τριπλασιάστηκε (Εικόνα 1).

Εικόνα 1. Αλιευτική παραγωγή των ετών 1938-1959 των άρθρων του περιοδικού «Αλιεία».

Αναφορικά με τις απορριπτόμενες ποσότητες τα άρθρα αναφέρουν μια σημαντική απορριπτόμενη ποσότητα για τη μηχανότρατα που προσεγγίζει το 78% το 1947, ενώ στα γρι-γρι η αναφερόμενη απορριπτόμενη ποσότητα φθάνει στο 12,1% (1952).

Επιπρόσθετα αξιοσημείωτα στοιχεία είναι, επίσης, το γεγονός ότι το 1/3 της ελληνικής αλιευτικής παραγωγής προέρχεται από τη Βόρεια Ελλάδα, ότι η αλιευτική παραγωγή των ψαριών κατηγορίας Δ' (ευτελούς αξίας) αποτελούν το 39,15%, ενώ τα Α' κατηγορίας αλιεύματα συνεισφέρουν στο 12,1%, με τις υπόλοιπες ποσότητες να μοιράζονται μεταξύ των κατηγοριών Β' και Γ'. Σημαντικές πληροφορίες, επίσης, υπάρχουν για αλιευτικά προϊόντα υψηλής εμπορικής αξίας (αυγοτάραχο), όπου στο Μεσολόγγι οι ποσότητες κυμαίνονται μεταξύ 700-900 κιλών (1947), ενώ πανελλαδικά η παραγωγή του αυγοτάραχου φθάνει τα 3624 κιλά (1952).

3.1.2. Δεδομένα αλιευτικής προσπάθειας

Ο αριθμός των σκαφών ανά τύπο αλιευτικού εργαλείου που εμφανίζονταν στα ψηφιοποιημένα άρθρα (Πίνακας 4) έδειξε ότι υπάρχει μια σημαντική αύξηση των σκαφών της μέσης αλιείας (μηχανότρατες και γρι-γρι) σε σύγκριση με προπολεμικές περιόδους

(αύξηση 48% συγκριτικά με το 1939), αλλά και μια παρόμοιας έντασης αύξησης μεταξύ των ετών 1948 και 1950 (αύξηση της τάξης του 30%), όπου στη συνέχεια ο αριθμός τους σχεδόν σταθεροποιείται (αύξηση 8% την περίοδο 1950-1956) (Πίνακας 4).

Στο σημείο αυτό είναι χρήσιμο να αναφερθεί ότι για την περίοδο 1940-1963, σκόρπια δεδομένα του αριθμού των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών (μηχανοκίνητων και μη) ανά τύπο αλιευτικού εργαλείου για το σύνολο της Ελλάδας προέρχονται από στοιχεία του Ανανιάδη (1968).

Σχετικά με τα σκάφη της παράκτιας αλιείας ο αριθμός τους μεταπολεμικά σχεδόν προσεγγίζει τον αριθμό των σκαφών προπολεμικά (1938) το 1947 (Πίνακας 4), ενώ στη συνέχεια (1947-1950) ο αριθμός τους σχεδόν διπλασιάζεται και παραμένει σχεδόν σταθερός για την περίοδο 1950-1959 (Πίνακας 4).

Πίνακας 4. Αριθμός επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών των άρθρων του περιοδικού «Αλιεία».

Έτος	Μηχανότρατα	Γρι-γρι	Μικτά	Τράτες	Παράκτια
1938	170	200			6400
1947	220	387		1074	5438
1948	550				
1950	719				8219
1952	270	240			7400
1953	377	246	128		8090
1956	380	400			

Σημαντικό κομμάτι των ψηφιοποιημένων άρθρων περιλαμβάνει την υπερπόντια αλιεία, λόγω του ότι η περίοδος της μελέτης συμπίπτει με την έκρηξη της ενασχόλησης με αυτό το κομμάτι της αλιείας (ιδιαίτερα μετά το 1953). Η ελληνική υπερπόντια αλιεία ουσιαστικά ξεκινάει το 1952 στα αλιευτικά πεδία του Ατλαντικού Ωκεανού, ενώ στη συνέχεια επεκτείνεται στις Βόρειες Μεσογειακές Αφρικανικές χώρες και μετά το 1965 στον Ινδικό Ωκεανό (ακτές της Σενεγάλης, Νιγηρίας και Περσικό κόλπο) (Moutopoulos et al. 2015). Η αλιευτική παραγωγή το έτος εκκίνησης της υπερπόντιας αλιείας φθάνει τους 150 τόννους το

έτος, ενώ η μέγιστη παραγωγή προσεγγίζει τους 42.300 τόνους το 1971. Το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό των αλιευμάτων (96%) προέρχεται από τον Ατλαντικό και Ινδικό Ωκεανό, ενώ το υπόλοιπο 4% από τις Βόρειες Μεσογειακές Αφρικανικές χώρες. Επτά είδη συνεισφέρουν στο μισό, περίπου, της αλιευτικής παραγωγής της υπερπόντιας αλιείας για όλες τις περιοχές μαζί: *Pagrus pagrus* και *Pagellus erythrinus* (κυρίως από τον Ατλαντικό Ωκεανό) και *Mullus surmuletus* και *Spicara smaris* (κυρίως από τις Βόρειες Μεσογειακές Αφρικανικές χώρες).

3.1.3. Κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα

Στο υποκεφάλαιο αυτό γίνεται μια περίληψη του 1^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Ιχθυοτροφικών Συνεταιρισμών, το οποίο διεξήχθη επί της πλατείας Κάνιγγος αίθουσα «Τρικούπης» την 17^η Ιανουαρίου 1954. Στο συνέδριο όπου παρέστησαν όλοι η δημόσιοι, ασχολούμενοι με την αλιεία, φορείς, και οι περισσότεροι συνεταιρισμένοι αλιείς από τις σημαντικότερες λιμνοθάλασσες της ελληνικής επικράτειας. Στο συνέδριο αναφέρθηκαν μεταξύ άλλων τα παρακάτω.

Το πρώτο μας ξεκίνημα για την εκμετάλλευση των Δημοσίων Αλιευτικών Κτημάτων, έγινε πριν 30 χρόνια στη Λίμνη των Ιωαννίνων. Ο Νόμος που βγήκε το 1944, ανεγνώριζε στους Συνεταιρισμούς των εργατών αλιέων και των τεχνικών, την ικανότητα να αναλάβουν αυτοί την εκμετάλλευση των Κρατικών μας Ιχθυοτροφείων. Με αυτόν τον νόμο που έχει αριθμό 1168, χωρίς να καταργούνται οι δημοπρασίες για την ενοικίαση των Ιχθυοτροφείων, έχει το δικαίωμα ο Υπουργός να δίνει τα ιχθυοτροφεία απ' ευθείας στους συνεταιρισμούς χωρίς να ενεργείται δημοπρασία ή και μετά από αυτήν.

Η παραχώρηση στην περίπτωση αυτή των Ιχθυοτροφείων για εκμετάλλευση στους Συνεταιρισμούς, γίνεται με βάση την εισπραξη του ενοικίου υπέρ του Δημοσίου, ίσου προς το 25% των ανεκαθάριστων εισπράξεων. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις σημειώθηκε πραγματικά μια βελτίωση του εισοδήματος των ψαράδων, με την εκμετάλλευση των

Ιχθυοτροφείων από τους Συνεταιρισμούς. Αλλά και σε πολλές άλλες περιπτώσεις δυστυχώς τα πράγματα έμειναν στην ίδια θέση. Το εισόδημα των συνεταιρίων πολλών ιχθυοτροφείων δεν βελτιώθηκε κατά τα πρώτα 10 χρόνια της εφαρμογής του Νόμου. Υπάρχει όμως η ελπίδα, ίσως και η βεβαιότητα, ότι θα βελτιωθεί κατά τα επόμενα χρόνια της Συνεταιριστικής εκμεταλλεύσεως. Σε καμία όμως περίπτωση, με την παραχώρηση των Ιχθυοτροφείων στους Συνεταιρισμούς, δεν έχασε το δημόσιο.

Αντιθέτως, με τον Νόμο 1168, τα έσοδα του Δημοσίου από την εκμετάλλευση των Ιχθυοτροφείων βελτιώθηκαν σημαντικά. Μπορούμε να υποστηρίξουμε χωρίς τον παραμικρό δισταγμό ότι το Δημόσιον, χάρις στον Νόμο 1168 εισέπραξε από τους Συνεταιρισμούς πολλά περισσότερα από εκείνα που θα εισέπραττε από τους ιδιώτες με τη δημοπρασία. Αλλά και κατά τη δεύτερη περίοδο της δεκαετίας αυτής κατά την πολεμική και κατοχική (1941 – 1944) οι τιμές των ιχθύων εις δραχμάς έφτασαν εις ύψη δυσθεώρατα και εις τους γνωστούς εις όλους μας αστρονομικούς αριθμούς. Ούτε είναι δυνατό να την υπολογίσει κανείς με τον γνωστόν μαθηματικόν υπολογισμόν διότι έφτασεν η καταστάσις, ώστε με την, εις δραχμάς αξίαν μιας οκάς ιχθύων να εξοφλείται ολόκληρον το ενοίκιο του Ιχθυοτροφείου του έτους.

Γενικότερα η εκμετάλλευσις του Ιχθυοτροφείου ως και της φύσεως της εργασίας αυτής είναι επιχείρησις μακράς πνοής και λίαν τολμηρά διότι η επιτυχία της εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος αυτής και αναλόγως της χρονιάς από τας επικρατούσας καιρικές συνθήκας. Ως εκ της πείρας του παρελθόντος γνωρίζομεν, συμβαίνει πλειστάκις επί σειραν 2, 3 και 4 ετών να επικρατούν πάντοτε δυσμενείς καιρικοί συνθήκαι αι οποίοι επιφέρουν μεγάλας ζημιας εις τας επιχειρήσεις αυτάς οι οποίοι εν τούτοις καλύπτονται με τας πλούσιαις εσοδίαις ετέρων ετών υπό ευνοϊκάς συνθήκας όταν η ενοικίασις είναι 10ετής.

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Κατά την παρούσα μελέτη συγκεντρώθηκαν, ψηφιοποιήθηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν άρθρα που αφορούσαν στην αλιευτική εκμετάλλευση για την περίοδο 1947-1960 μέσα από το περιοδικό «Αλιεία». Παρεμφερείς μελέτες υπογράμμισαν τη χρησιμότητα τέτοιου τύπου πολυ-επίπεδων δεδομένων για την καλύτερη ερμηνεία μακροπρόθεσμων αλλαγών στα εκμεταλλεύσιμα αποθέματα (Fortibuoni et al. 2010), την εφαρμογή οικολογικών δεικτών (Libralato et al. 2004) και πολύπλοκων στατιστικών αναλύσεων (Ferreti et al. 2013). Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου που εξετάστηκε έλαβαν χώρα μια σειρά από σημαντικές κοινωνικο-οικονομικές ανακατατάξεις (Moutopoulos and Stergiou 2011), οι οποίες πιθανά να επηρεάζουν τις αλιευτικές δραστηριότητες, την εξέλιξη της αλιευτικής παραγωγής και την απασχόληση.

Από τη μελέτη άρθρων που αφορούσαν στην αλιευτική εκμετάλλευση κατά την «κενή», από επίσημα στατιστικά στοιχεία, περίοδο 1945-1965, γίνεται φανερό ότι οι περισσότερες αναφορές πραγματεύονται στοιχεία της αλιευτικής παραγωγής και της αλιευτικής προσπάθειας εκφρασμένης ως αριθμού σκαφών ανά τύπο αλιευτικού εργαλείου. Τα στοιχεία αυτά αντανακλούν το χαρακτήρα των τοπικών οικοσυστημάτων, το πολιτιστικό

περιβάλλον αλλά και τα ενδιαφέροντα και τις προτεραιότητες των τοπικών κοινωνιών σχετικά με την αλιεία.

Το σημαντικότερο γεγονός που επηρέασε την ελληνική αλιεία της περιόδου 1945-1959 ήταν ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (1940-1945), ο οποίος καθυστέρησε κάθε προσπάθεια εκσυγχρονισμού της ελληνικής αλιείας και επανέφερε την ελληνική αλιεία στην μεσοπολεμική περίοδο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός πως το μεγαλύτερο μέρος του αλιευτικού στόλου της μηχανότρατας και των γρι-γρι δεν μετείχε στις αλιευτικές δραστηριότητες (περίπου το 65% των σκαφών για την περίοδο 1941-1945 είτε καταστράφηκαν, ή μεταφέρθηκαν στη Μέση Ανατολή, η συμμετείχαν στις πολεμικές επιχειρήσεις), καθώς και το σύνολο των παράκτιων σκαφών το οποίο καταστράφηκε (Ανανιάδης, 1968, Σερμπέτης, 1949α).

Εντούτοις, μετά το 1946 τόσο η αλιευτική παραγωγή όσο και ο αριθμός των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών προσεγγίζουν τα επίπεδα προ του Β'ΠΠ. Αυτό συμβαίνει, καθώς από το τέλος του Β' ΠΠ και για μερικά χρόνια μετά (1946-1954), η Ελλάδα χρηματοδοτήθηκε από διεθνείς οργανισμούς για την αποκατάσταση των βασικών λειτουργιών της (Σχέδιο Μάρσαλ), όπου ένα ποσοστό αυτής της βοήθειας (12,1%) κατευθύνθηκε και στον αλιευτικό τομέα (Ανανιάδης, 1968). Η χρηματοδότηση αυτή ήταν σε απόλυτους αριθμούς μεγαλύτερη από το διπλάσιο ποσό της χρηματοδότησης που δόθηκε στον αλιευτικό τομέα κατά την περίοδο του μεσοπολέμου (Σερμπέτης, 1949β) και υποστήριξε την αλιεία κατά την περίοδο της αυξητικής φάσης (1946-1969). Έτσι, η ελληνική αλιεία ξεκίνησε να εκσυγχρονίζεται (Ananiadis, 1970) και σε συνδυασμό με την προσάρτηση των Δωδεκανήσων στην υπόλοιπη Ελλάδα, επεκτάθηκε σε νέα αλιευτικά πεδία και είδη, κυρίως στην αλιεία σπόγγων, όπως φαίνεται και από το μεγαλύτερο ποσοστό των άρθρων εκείνης της εποχής.

Σημαντικό αλιευτικό στοιχείο εκείνης της εποχής, επίσης, αποτελεί το γεγονός της έλλειψης σύγχρονων δομών μεταφοράς αλιευμάτων (Moutopoulos and Stergiou 2011) και της τραγικής οικονομικής κατάστασης του πληθυσμού της ενδοχώρας (Βεργόπουλος 1975) έπειτα από τη δεκαετή πολεμική περίοδο (1940-1949), στοιχεία που επηρέασαν τόσο την απόρριψη μεγάλων ποσοτήτων αλιευμάτων (κυρίως για τη μηχανότρατα) όσο και τη μειωμένη κατανάλωση ψαριών, αντίστοιχα. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε ορισμένες περιπτώσεις το ποσοστό των απορριπτόμενων έφθανε το 78% (στη μηχανότρατα), ποσότητα που απέχει σημαντικά από τις εκτιμήσεις των απορριπτόμενων της μηχανότρατας σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες (περίπου 35%: Tsagarakis et al., 2014). Στο στοιχείο αυτό σημαντικό ρόλο διαδράματιζε και ο μικρός αριθμός μεταποιητικών μονάδων (Παπαναστασίου 1990), αλλά και ιχθυοσκαλών την περίοδο προ του 1960.

Ωστόσο, παρά τις απώλειες σε αλιεύματα λόγω των παραπάνω η κατανάλωση ψαριών στην ελληνική επικράτεια αυξάνεται από 4,54 kg/άτομο το 1946 σε 8,125 kg/άτομο το 1950, ξεπερνώντας την κατανάλωση προ του 1940 (5-6 kg/άτομο). Το στοιχείο αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των εισαγόμενων ψαριών, κυρίως από τα παράλια της Τουρκίας, τόσο στο Βόρειο όσο και στο Νότιο, όπως φαίνεται από τις καταγραφές στις ιχθυόσκαλες της Καβάλας και του Πειραιά, αντίστοιχα. Οι ποσότητες των εισαγόμενων ψαριών έφθασαν τις 22000 τόνους το 1959, με τα κυριότερα είδη που εισάγονταν να είναι ο κέφαλος και ο μπακιάλος.

Από τα στοιχεία συνάγεται, επίσης, το συμπέρασμα ότι καθώς τα περισσότερα άρθρα αφορούν στο Βόρειο Αιγαίο, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής (τόσο της θαλάσσιας αλιείας όσο και των ιχθυοτρόφων υδάτων-λιμνοθαλασσών) εκείνης της περιόδου να προέρχεται από εκείνη την περιοχή. Επίσης, ο μεγάλος αριθμός άρθρων σχετικών με τις λιμνοθάλασσες και τα εσωτερικά ύδατα, καθώς και η ιδιαίτερη σημασία του Α' Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυοτρόφων Υδάτων (Λιμνοθαλασσών) οφείλεται στο ότι ο αριθμός των

παραπάνω οικοσυστημάτων ήταν σημαντικά μεγαλύτερος από ότι στην πρόσφατη εποχή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι λόγω των ανθρωπογενών παρεμβάσεων έχει χαθεί το 75% των οικοσυστημάτων κυρίως των εσωτερικών υδάτων και λιμνοθαλασσών από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα (Bobori and Economides 2006).

Καταληκτικά, τα στοιχεία της παρούσας μελέτης αποτελούν μοναδικές αναφορές για την επαγγελματική (αλλά και ερασιτεχνική) δραστηριότητα τόσο στη θάλασσα όσο και στα ιχθυοτρόφα (λιμνοθάλασσες) και τα εσωτερικά ύδατα σε μια περίοδο που μπορεί να χαρακτηριστεί ως «ελάχιστης αλιευτικής πίεσης» (Moutopoulos and Stergiou 2011). Η δημιουργία μιας βάσης δεδομένων αλιευτικής παραγωγής μπορεί να βοηθήσει στην αξιοποίηση και τον συγκερασμό των διαθέσιμων πηγών αλιευτικής παραγωγής, τα οποία καταγράφονται από ανεξάρτητους φορείς του ελληνικού κράτους. Με τον τρόπο αυτό, τα δεδομένα μπορούν εύκολα να αναλυθούν και να μελετηθούν, ώστε να χρησιμοποιηθούν σε ένα εκτεταμένο εύρος επιστημονικών αντικειμένων, όπως η αλιευτική έρευνα, οι οικονομικές αναλύσεις και διαχειριστικά σχέδια.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ananiadis K.I. 1968. Ελληνική Αλιεία. Προοπτικές και δυνατότητες ανάπτυξης. Αθήνα, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, 281 σελ.

Ananiadis K.I. 1970. The effects of trawl fishing on the stocks of different commercial species in Greek waters. Proceedings of the Hydrological Institute of Athens Academy, pp. 493-497.

Βεργόπουλος Κ. 1975. Ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα. Αθήνα, Έξαντας, 407 σελ.

Bobori D.C., Economidis P.S. 2006. Freshwater fishes of Greece: Their biodiversity fisheries and habitats. Aquatic Ecosystem Health and Management, 9(4): 407-418.

ΓΣΥΕ (Γενική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας), 1934-1940. Ετήσιες στατιστικές εκδόσεις. 12 τεύχη (για τα έτη 1928-1939), Αθήνα, Ελλάδα.

Costanza, R., Funtowicz, S., Ravetz, J.R. 1992. Assessing and Communicating Policy-Relevant Research. Environmental Management, 16(1): 121-131.

Engelhard, G.H. et al. 2016. ICES meets marine historical ecology: placing the history of fish and fisheries in current policy context. *ICES J. Mar. Sci.* 73, 1386–1403.

EU Reg., 2008. European Parliament, Council of the European Union. Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive) (Text with EEA relevance), OJ L 164, 25.6.2008, 19–40 (European Council, 2008).

Ferretti, F., Osio, G.C., Jenkins, C.J., Rosenberg, A.A., Lotze, H.K. 2013. Long-term change in a meso-predator community in response to prolonged and heterogeneous human impact. *Sci. Rep.* 3, 1057.

Fortibuoni T., Libralato S., Arneri E., 2017. Fish and fishery historical data since the 19th century in the Adriatic Sea, Mediterranean. *Scientific Data*, 4:170104 | DOI: 10.1038/sdata.2017.104.

Fortibuoni T., Libralato S., Raicevich S., Solidoro, C., 2010. Coding Early Naturalists' Accounts into Long Term Fish Community Changes in the Adriatic Sea (1800–2000). *Plos One*, 5(11): e15502.

Libralato, S. et al. 2004. Ecological stages of the Venice Lagoon analysed using landing time series data. *J. Mar. Syst.* 51, 331–344).

Lotze, H.K., McClenachan, L. 2013. Marine historical ecology: Informing the future by learning from the past. In *Marine Community Ecology and Conservation*, pp. 165–201. Ed. By M. D. Bertness, J. F. Bruno, B. R. Silliman, and J. J. Stachowicz. Sinauer Associates, Inc., Sunderland, Connecticut, USA.

McManamay, R.A., Utz, R.M. 2014. Open-Access databases as unprecedented resources and drivers of cultural change in fisheries science. *Fisheries*, 39: 417–425.

McClenachan, L., Ferretti, F., Baum, J. K. 2012. From archives to conservation: Why historical data are needed to set baselines for marine animals and ecosystems. *Conserv. Lett* 5, 349–359.

Moutopoulos D.K., Koutsikopoulos C. 2014. Fishing strange data in national fisheries statistics of Greece. *Marine Policy*, 48: 114-122.

Moutopoulos D.K., Stergiou K.I. 2012. Spatial disentangling of Greek commercial fisheries landings by gear between 1928-2007. *Journal of Biological Research*, 18: 265-279.

Moutopoulos D.K., Stergiou K.I. 2011. The evolution of the Greek fisheries during the 1928-1939 period. *Acta Adriatica*, 52(2): 183-200.

Moutopoulos D.K., Tsikliras A.C., Stergiou K.I. 2015. Reconstruction of Greek fishery catches by fishing gear and area (1950-2010). Fisheries Centre Working Paper #2015-11, University of British Columbia, Vancouver, 14 p.
<http://www.seaaroundus.org/doc/publications/wp/2015/Moutopoulos-et-al-Greece.pdf>

Παπαναστασίου, Δ. 1990. Τεχνολογία και ποιοτικός έλεγχος θαλασσινών. Αθήνα, Ιον, 850 σελ.

Pauly D. 1995. Anecdotes and the shifting baseline syndrome of fisheries. *TREE*, 10: 430.

Pauly, D. & Maclean, J. 2003. In a Perfect Ocean: The State of Fisheries and Ecosystems in the North Atlantic Ocean. Island Press, Washington, 175 p.

Σερμπέτης, Χ., 1949α. Η κατάσταση της ελληνικής αλιείας το 1947. Εκδόσεις Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας-Γενική Διεύθυνση αλιείας. Δελτίο εργαστηρίου αλιευτικής έρευνας 1948. Αθήνα, σελ. 87-93.

Σερμπέτης, Χ. 1949β. Τα οικονομικά της αλιείας το 1947. Εκδόσεις Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας-Γενική Διεύθυνση αλιείας. Δελτίο εργαστηρίου αλιευτικής έρευνας 1948. Αθήνα, σελ. 94-131.

Tsagarakis K., Palialexis A., Vassilopoulou V., 2014. Mediterranean fishery discards: Review of the existing knowledge. *ICES Journal of Marine Science*, 71(5): 1219–1234.

Τσακάκης Σ. 1950. Η αλιεία στην Ελλάδα. Νεότερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν Ήλιος. Αθήνα, Τόμος 7^{ος}, σελ. 1479-1484.

Watson, R. & Pauly, D. 2001. Systematic distortions in world fisheries catch trends. *Nature*, 414: 534-536.

Zeller D., Pauly D. 2006. Reconstruction of marine fisheries catches for key countries and regions (1950-2005). Vancouver, Fisheries Centre Research Reports, 15(2).

Zeller D., Froese R., Pauly D. 2005. On losing and recovering fisheries and marine science data. *Mar. Pol.*, 29: 69-73.

Περίληψη

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, το ενδιαφέρον για την ανάκτηση, ψηφιοποίηση και ανάλυση ιστορικών δεδομένων για την αλιευτική εκμετάλλευση έχει αυξηθεί σημαντικά μέσα. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αποτυπωθούν πρωτογενή στοιχεία και πληροφορίες που περιγράφουν την αλιευτική κατάσταση της «κενής», από επίσημα δεδομένα, περιόδου 1945-1964. Για το λόγο αυτό ανακτήθηκαν και ψηφιοποιήθηκαν κείμενα του περιοδικού «Αλιεία» για τις περιόδους 1947-1960 (εκτός των ετών Ιούλιος 1949-Ιούνιος 1951 και Ιούλιος 1956-Ιούνιος 1959 έτη για τα οποία τα αντίστοιχα τεύχη του περιοδικού δεν ήταν διαθέσιμα) τα οποία αριθμούσαν συνολικά 1160 σελίδες. Το 46,90% των άρθρων αφορούσε σε πληροφορία γενικά για τις ελληνικές θάλασσες, ενώ ακολουθούσαν με μικρότερα ποσοστά τα άρθρα που αφορούσαν στην αλιεία της περιοχής της Θεσσαλονίκης (7,75%), της Καβάλας (6,20%) και του Πειραιά (4,65%). Η απορριπτόμενη ποσότητα για τη μηχανότρατα προσεγγίζει το 78% το 1947, ενώ στα γρι-γρι φθάνει στο 12,1% (1952). Η ποσοστιαία συμμετοχή ανά τύπο αλιείας έδειξε ότι το 1/3 των άρθρων αφορούσε αποκλειστικά στη θαλάσσια αλιεία για το σύνολο των αλιευτικών σκαφών, ενώ ακολουθούσαν οι αναφορές στις λιμνοθάλασσες (12%) και οι μηχανότρατες (8,79%), τα γρι-γρι (συνολικά 10,46%) και σε μικρότερο βαθμό τα παράκτια εργαλεία 8,16%). Ο αριθμός των σκαφών της παράκτιας αλιείας μεταπολεμικά σχεδόν προσεγγίζει τον αριθμό των σκαφών προπολεμικά (1938) το 1947, ενώ στη συνέχεια (1947-1950) ο αριθμός τους σχεδόν διπλασιάζεται και παραμένει σχεδόν σταθερός για την περίοδο 1950-1959. Η δημιουργία μιας βάσης δεδομένων αλιευτικής παραγωγής μπορεί να βοηθήσει στην αξιοποίηση και τον συγκερασμό των διαθέσιμων πηγών αλιευτικής παραγωγής, τα οποία καταγράφονται από ανεξάρτητους φορείς του ελληνικού κράτους.

Abstract

Over the last two decades the research interest in the recovery, digitization and analysis of historical data on fisheries has been considerably increased. The aims of the present study is to analyse the primary information describing the Greek fisheries during, the "vacant" from official data, period 1945-1964. For this reason, the texts of the magazine "Fisheries" were recovered and digitized during 1947-1960 (apart from July 1949-June 1951 and July 1956-June 1959 for which the respective issues of the magazine were not available), which numbered a total of 1160 pages. Almost half of the articles concerned information on Greek Seas in general, followed by articles on fishing in the region of Thessaloniki (7.75%), Kavala (6.20%) and Piraeus (4.65%). The discarded quantity for trawlers was close to 78% in 1947, while the corresponding one for the purse seines reaches 12.1% (1952). The percentage contribution per fishery showed that 1/3 of the articles concerned exclusively Sea fishing with all fisheries, followed by reports on lagoons (12%), trawlers (8.79%), purse seines (a total of 10.46%) and, to a lesser extent, artisanal (8.16%) fisheries. The number of the artisanal fishing vessels during post-war was almost approaches the number of the pre-war vessels (1938) in 1947, and then (1947-1950) their number almost doubled and remained constant for the period 1950-1959. The creation of a fisheries landing database can help to exploit and reconcile the available sources of fisheries production, which are recorded by independent bodies of the Greek state.